

Notitie t.b.v. PO DG Politie en Veiligheidsregio's en pDG Volksgezondheid 16/11/2021.

Aansturing infectieziektebestrijding tijdens een toekomstige pandemie: relatie tussen de functionele en algemene crisiskolom

Aanleiding

Tijdens het PO van 2 november jl. is gesproken over de behoefte om tijdens een toekomstige pandemie rechtstreeks te kunnen sturen vanuit VWS op de regionale GGD'en op het gebied van (medisch-inhoudelijke en randvoorwaardelijke) operationele taken die nodig zijn om de infectieziekte te bestrijden. Voorbeelden hiervan zijn diagnostiek (zoals testen), preventie (zoals vaccineren), het verminderen van verspreiding (zoals bco) en monitoring. Gesproken is over hoe de functionele sturing vanuit de minister via de voorzitter-VR's op de regionale GGD'en op dit moment is geregeld. Geconstateerd is dat de functionele sturing op dit moment formeel gezien te beperkt binnen de functionele kolom kan plaatsvinden, in tegenstelling tot andere type functionele kolommen. Om deze sturing op GGD'en te kunnen organiseren, zal dus een aanvulling van de huidige sturingsstructuur verkend worden. Ook is geconstateerd dat afstemming tussen de algemene en functionele kolom, vice versa, op onderdelen altijd nodig zal blijven. Daarom is gevraagd om aan de hand van voorbeelden een scherper beeld te krijgen van wat in de functionele kolom valt, wat in de algemene kolom valt en in welke gevallen afstemming daar tussen nodig is.

Doel van deze notitie ter voorbereiding op het overleg van 16/11

Er wordt gewerkt aan een Landelijke Functionaliteit Infectieziektebestrijding (LFI). De functionaliteit richt zich in de kern op de operationele aansturing (binnen de witte kolom) van de GGD'en op het gebied van infectieziektebestrijding (VWS-LFI-GGD'en). Echter, omdat deze aansturing kan raken aan bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het bestuur (voorbereiding/ koude fase) en de voorzitter-Veiligheidsregio's (bestrijding/warme fase) bij bestrijding van A-infectieziekten, vraagt dit om nadere afbakening en keuzen qua sturing (zie bespreekpunten).

Daarbij worden vier kernvragen geïdentificeerd:

- 1) wanneer is sprake van sec functionele sturing?
- 2) wanneer is sprake van sec algemene sturing?
- 3) wanneer is sprake van functionele sturing waarbij afstemming met de algemene kolom vereist is?
- 4) wanneer is sprake van algemene sturing waarbij afstemming met de functionele kolom vereist is?

Deze notitie heeft als doel om hier scherpte in te brengen. Daartoe worden hieronder eerst vraagstukken 1 en 2 uitgewerkt op hoofdlijnen. Vervolgens wordt ingegaan op vraagstukken 3 en 4 aan de hand van voorbeelden. Tot slot worden de vervolgvragen gedefinieerd die centraal kunnen staan in het overleg.

Situatie 1: Sec sturing binnen de functionele kolom

De eerste situatie betreft de (operationele) kerntaken van de GGD'en t.b.v. het bestrijden van de infectieziekten. De LFI uniformeert via landelijke kaders de operationele voorbereiding en uitvoering van de infectieziektebestrijding en stuurt daarop richting GGD'en. De GGD'en voeren deze IZB-taak uit en passen deze a.d.h.v. eventueel maatwerk toe in de regio.

De operationele kerntaken omvatten enerzijds medisch-inhoudelijke operationele taken en anderzijds taken om de randvoorwaarden daartoe te organiseren, zoals op het gebied van IV, inkoop, logistiek, etc. Hoewel een volgende pandemie eigen kenmerken zal hebben, is er een aantal kernprocessen dat altijd zal worden uitgevoerd: testen, bron- en contactonderzoek (BCO) en vaccineren. Op deze terreinen worden de volgende taken voor de LFI voorzien:

Testen	<ul style="list-style-type: none"> zorgen voor voldoende testen zorgen voor voldoende testcapaciteit (infra, mensen, middelen) zorgen voor testen op de juiste plek (vraag-aanbod matchen¹) zorgen voor de juiste kwaliteit (medisch inhoudelijk) van testen en correcte data(-invoer)
Vaccineren	<ul style="list-style-type: none"> zorgen voor voldoende vaccinaties zorgen voor voldoende vaccinatiescapaciteit (infra, mensen, middelen) zorgen voor vaccinaties op de juiste plek (vraag-aanbod matchen¹) zorgen voor de juiste kwaliteit (medisch inhoudelijk) van vaccinaties en correcte data(-invoer)
BCO	<ul style="list-style-type: none"> zorgen voor voldoende BCO-capaciteit (infra, mensen, middelen) zorgen voor BCO-capaciteit op de juiste plek (vraag-aanbod matchen¹) zorgen voor de juiste kwaliteit (medisch inhoudelijk) van BCO en correcte data(-invoer)

Inhoudelijke afstemming met de algemene kolom over de genoemde zuiver medisch-inhoudelijke taken is in deze situaties niet vereist; wel is het nodig op landelijk (NCTV) of regionaal (bestuur/vztr. -VR) niveau de partners te informeren over de operatie (zoals op dit moment de de in de Wpg neergelegde verantwoordelijkheidsverdeling bij de VR qua voorbereiding (bestuur) en bestrijding (vztr.).

Situatie 2: sec sturing binnen de algemene kolom

Dit betreft situaties waarbij sprake is van vrijheidsbeperkende maatregelen om het aantal contacten te reduceren tussen mensen. Denk daarbij aan maatregelen zoals algehele sluiting van de horeca, evenementen, de avondklok of handhaving op naleving van het gebruik van het CTB. Een uitzondering hierop vormt de verplichte isolatie van personen die positief gediagnosticeerd zijn met de betreffende A-infectieziekte. Deze uitzondering is opgenomen in situatie 3.

¹ Het betreft operationele matching o.b.v. politiek-bestuurlijke besluitvorming over het verdelen van die schaarste. Bij de afweging en besluitvorming is de LFI niet betrokken. Het is daarbij aan de beleidskern van VWS om de afstemming met de algemene crisis kolom te organiseren op basis van advies van medisch experts (o.a. OMT en GR).

Situatie 3 en 4: Sturing waarbij afstemming vereist is.

In situatie 3 en 4 is afstemming tussen de kolommen in ieder geval vereist.

Primaat Functionele kolom	Primaat Algemene kolom
<p>REGIONAAL (dpg → vz-VR) Een <u>nieuwe teststraat of vaccinatielocatie</u> moet worden opgezet in stad X. Daarbij stemt de dPG als hoofd GHOR af met de vz-VR, vanwege eisen o.b.v. openbare orde/veiligheid (bijv. verkeer, toegankelijkheid, beveiliging, communicatie)</p>	<p>REGIONAAL (vz-VR → dpg) Er zijn <u>ongeregeldheden</u> bij een test- of vaccinatielocatie. Hiervoor is inzet van bijv. de politie vereist. De vz-VR of burgemeester is in charge en informeert de dPG (of draagt de dPG op de locatie tijdelijk te sluiten).</p>
<p>REGIONAAL (dpg → vz-VR) Een <u>tijdelijke, mobiele test- of vaccinatielocatie</u>. Deze zijn vaak nodig in specifieke wijken, bijvoorbeeld met een lage vaccinatiegraad. De dpg beoordeelt in welke wijken de locatie nodig is en stemt af met de vz-VR over de precieze plek. De Dpg richt vervolgens de locatie verder in.</p>	<p>REGIONAAL (o.b.v. aanwijzing MVWS → vz-VR → dPG) 'Het inzetten van <u>dwangmaatregelen</u> (o.b.v. Wpg) bijv. quarantaine/isolatie, van patiënten in geval van een besmettelijke A-ziekte. Voor het uitvoeren van dwangmaatregelen is een bestuurlijk bevel nodig, dus de vz-VR is in the lead en stemt af met de dPG. T.a.v. de medische eisen is de dPG in the lead.</p>
<p>LANDELIJK (LFI → NCTV → vz-VR) Er dient landelijk of in een regio <u>een centrale opslag van vaccins</u> te komen. Die vaccins zijn zeer waardevol en dienen goed beveiligd te worden. Daarbij zoekt de LFI afstemming met de algemene kolom over de eisen die gesteld moeten worden aan de beveiliging van de locatie en vervolgens de betreffende bestuur/vz-VR over de operationele organisatie van de beveiliging.</p>	
<p>LANDELIJK (VWS → vz-VR's) Er is sprake van een landelijke <u>schaarste aan testmaterialen of vaccins</u>. Wat doen we bij regionale schaarste? O.b.v. een OMT-/GR-advies besluit de minister hoe de schaarste te verdelen over leeftijdsgroepen, beroepsgroepen, regio's, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De LFI voert vervolgens uit en stuurt op de dpg'en. <p>In geval van verdeling van schaarste over regio's informeert VWS de vz-VR's. De LFI heeft geen rol in het informeren van de algemene kolom over het verdelingsvraagstuk; dat doet het departement zelf.</p>	

Bespreekpunten

1. Herkent u zich in de samenvatting van het PO van 2 november, zoals weergegeven in de 'aanleiding'?
2. Herkent u de conceptuele beschrijving van de vier situaties, inclusief de voorbeelden?
3. Wat is nodig om de sturing op de GGD'en goed te regelen?

Als vervolgstap willen we graag gaan uitwerken:

- definiëren van een set criteria hoe deze situaties van elkaar onderscheiden kunnen worden;
 - hoe we in de toekomst de sturing op de GGD'en in resp. de warme en koude fase vorm geven met inachtneming van de noodzakelijke wederzijdse afstemming tussen de functionele kolom en de algemene kolom.
4. Welke punten wilt u hier graag alvast op meegeven?